

доступу: http://www.confcontact.com/2008dec/8_kostenko.htm 5. Кірейцев Г.Г. Регулювання розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України: наукова доповідь на Міжнар. наук-практ. конф. Подільського держ. аграрно-техніч. У-ту 24-25 вересня 2009 р / Г.Г. Кірейцев. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 32 с. 6. Пархоменко В. Розвиток бухгалтерського обліку: від реформування до адаптації та застосування // В.Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 8-9. – С. 3-21.

Коваль О.С.
студ. гр. ЕОАм-12
Науковий керівник – Кіндрацька Г.І., к.е.н., доцент

ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємств житлово-комунальної галузі та розкриття цієї інформації в фінансовій звітності визначені П(С)БО 15 "Дохід", відповідно про витрати – П(С)БО 16 "Витрати".

Підприємствам житлово-комунальної галузі слід звернути особливу увагу на використання принципу обачності під час визнання в бухгалтерському обліку доходу від виробництва послуг та на вимоги п.13 П(С)БО 15, а саме якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно визначений, то він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню. Це пряма вказівка на використання методу відшкодування витрат, що застосовується при здійсненні ризикованих операцій, коли підприємство має сумнів щодо одержання доходу або правильності визначення його розміру.

Бухгалтерський облік доходів від реалізації житлово-комунальних послуг організовується по кожному об'єкту за відповідними групами споживачів, для яких відкривається окремий субрахунок. Здебільшого, на підприємствах водопостачання та теплопостачання використовується субрахунок 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг" та субрахунок 704 "Вирахування з доходу".

Аналітичний облік доходів від реалізації організовується абонентським відділом за видами житлово-комунальних послуг (водопостачання, водовідведення, опалення) і групами споживачів (підприємства і організації, бюджетні установи, населення тощо) або за іншими напрямками діяльності підприємства. Дані на рахунку 70 "Доходи від реалізації" відображають у журналі-ордері № 6.

Відображенню в бухгалтерському обліку витрат звичайної діяльності житлово-комунального підприємства має передувати формування його облікової політики щодо обліку витрат діяльності відповідно до вимог П(С)БО 16 "Витрати".

Витратами звітного періоду житлово-комунальних підприємств

визначаються зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Тому витрати відображаються в обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань та визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Для обліку витрат житлово-комунальні підприємства можуть визначити в обліковій політиці і застосовувати один із трьох варіантів ведення обліку, використовуючи: лише рахунки класу 9; рахунки 8 і 9 класу одночасно; тільки рахунки класу 8 для підприємств-суб'єктів малого підприємництва.

Одним з важливих завдань обліку витрат на виробництво житлово-комунальних послуг є економічно обгрунтоване визначення величини витрат, пов'язаних з наданням послуг та виконанням робіт, а також забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Тому витрати в обліку можуть групуватися за двома ознаками: за економічними елементами, облік яких здійснюється з використанням рахунків класу 8 "Витрати за елементами" та за статтями витрат, облік яких здійснюється з використанням рахунків класу 9 "Витрати діяльності".

Облік витрат підприємства, основною діяльністю якого є виконання робіт, надання житлово-комунальних послуг (водопостачання, водовідведення, тепlopостачання) здійснюється за дебетом рахунку 23 "Виробництво", відповідних субрахунків по видах послуг (робіт) і рахунку 90 "Собівартість реалізації" субрахунок 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг", а за кредитом цих рахунків відображаються суми списаних витрат щомісячно або у кінці звітного року. Наприклад, виробнича собівартість послуги по водопостачанню враховує всі витрати по її підйому, очищенню та доставці споживачам.

Незавершене виробництво по основній операційній діяльності підприємствами водо- і тепlopостачання не обліковується, але можливе по іншій операційній діяльності, включаючи допоміжні виробництва, наприклад, ремонтно-будівельні, налагоджувальні роботи тощо.

Суттєвою відмінністю в обліку витрат на виробництво житлово-комунальних послуг є те, що підприємства не використовують в робочому Плані рахунків рахунок 26 "Готова продукція".

Згідно з П(С)БО 16 "Витрати" підприємства самостійно встановлюють перелік та склад змінних та постійних загальновиробничих витрат, які віднесено до непрямих витрат. Загальновиробничі витрати поділяються на постійні (витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними або майже незмінними при зміні обсягу діяльності) та змінні (витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо- або майже прямопропорційно до зміни обсягу діяльності).

Така класифікація необхідна, тому що відповідно до П(С)БО 16 розподіл змінних та постійних загальновиробничих витрат на роботи та

послуги підприємства відбуваються по різному:

- змінні загально виробничі витрати розподіляються на кожний об'єкт витрат з використанням бази розподілу, виходячи з фактичної потужності звітного періоду;

- постійні загально виробничі витрати розподіляються на кожний об'єкт витрат з використанням бази розподілу при нормальній потужності.

Базою розподілу можуть бути: години праці, заробітна плата, обсяг діяльності, прямі витрати тощо. Процедура розподілу цих витрат за окремими об'єктами витрат (наприклад, водопостачання і водовідведення, допоміжні та обслуговуючі виробництва і господарства, інші структурні підрозділи підприємства тощо) у П(С)БО 16 не розкрито. Тому підприємство самостійно повинно визначити метод, який найбільш економічно обґрунтовано дозволяє здійснити розподіл суми загально виробничих витрат між окремими об'єктами. На підприємствах галузі набув поширення метод прямого розподілу витрат.

Виходячи з існуючої на підприємстві системи виробничого обліку, слід обирати ту базу розподілу, яка відображає особливості і рівень виробництва. Наприклад, більшість водоканалів використовують пряму заробітну плату (або години праці) основних працівників, оскільки обсяг вироблених послуг значно залежить від кількості відпрацьованого ними часу.

Підприємством має бути визначена облікова політика щодо визначення виробничої собівартості продукції, робіт, послуг, в якій зазначається обраний підприємством підхід щодо розподілу загально виробничих витрат.

Таким чином, точність та достовірність відображення доходів і витрат в обліку житлово-комунальних підприємств є важливим фактором для визначення фінансових результатів діяльності підприємств даної галузі.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 "Дохід": Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.99 №290. 2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати": Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 №318.

Красномовець Н.О.
студ. гр. ЕОАм-11

Науковий керівник – Кіндрацька Г.І., к.е.н., доцент

ПРИВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Динамічність ринкових відносин, широкомасштабний розвиток підприємництва, банківських та інших фінансових установ зумовлює формування єдиної міжнародної системи бухгалтерського обліку. Регулювання бухгалтерського обліку і складання звітності в міжнародних масштабах здійснюється шляхом розроблення та впровадження